
Profesorska

Dzielnice: Śródmieście

Osiedla: Solec

Atrybuty: Nazwy pochodzące od wyrazów pospolitych Nazwy społeczne

Rok utworzenia nazwy:

Opis

Profesor - tytuł naukowy nadawany samodzielnemu pracownikowi wyższej uczelni lub też jej wykładowcy. W latach 20 XX w. zbudowano tu osiedle domków profesorskich.

Ciekawostki

Stan obecny:

Nr: 3, 4, 6: Domki Profesorskie. Kolonia Profesorka jest zespołem 18 jednorodzinnych domów własnych wybitnych architektów warszawskich - profesorów (wykładowców) Wydziału Architektury Politechniki Warszawskiej. Wybudowana została w latach 1922 - 1928. Koncepcja stworzenia wspólnego zespołu domów w zielonym otoczeniu zrodziła się w 1921 roku z inicjatywy Zdzisława Mączyńskiego i Tadeusza Zielińskiego seniora i przybrała formę zorganizowaną w postaci powołanej 1922 roku Spółdzielni Mieszkaniowej Profesorów Wydziału Architektury Politechniki Warszawskiej. We współpracy z ówczesnym Rektorem Politechniki - prof. Antonim Ponikowskim spółdzielnia uzyskała od państwa odpłatnie, bardzo ciekawie ukształtowany teren na skarpie wiślanej ograniczony ulicami Górną, Józefa Hoene-Wrońskiego (nadano jej nazwę po utworzeniu Kolonii, gdyż powstała jako nowe założenie w trakcie jej tworzenia, w projekcie Kolonii nazwała się Nowoutworzona) i Myśliwiecką. W ramach projektu Kolonii teren przecięto również nowo wyznaczoną uliczką Profesorską, która w centrum osiedla przechodziła w placyk - miniaturowy odpowiednik małomiasteczkowego rynku (dziś to założenie urbanistyczne jest całkowicie zniszczone, gdyż placyk jest zabudowany garażami). Wszystkie domy kolonii (z wyjątkiem domu Romualda Gutta) zostały zaprojektowane w stylu "dworkowym", będącym formą poszukiwania polskich, rodzimych, narodowych zasad kształtowania domu mieszkalnego. Ci z wykładowców Wydziału Architektury, którzy nie byli architektami posłużyli pomocą kolegów - współtwórców Kolonii. Tak np. dom prof. Antoniego Ponikowskiego projektowali Zdzisław Mączyński i Tadeusz Zieliński senior. Kształt Kolonii odwołuje się, w zminimalizowanej skali, do idei miasta-ogrodu rozkwitłej na początku XX wieku. Koncepcja Kolonii zyskała wsparcie władz młodego, polskiego państwa gdyż uważano, że

domy własne architektów będą niejako domami wzorcowymi dla polskiego stylu budownictwa mieszkaniowego, który chciano zaszczerpić odrzucając style postzaborcze. Pierwszym ukończonym domem Kolonii Profesorskiej był, zasiedlony 29 X 1923 roku, dom prof. Zdzisława Mączeńskiego (projekt datowany na XI 1921). Przed II wojną światową posesje nie były całkowicie i trwale rozgraniczone. Dzieci mieszkańców bawiły się w ogrodach i na "rynczku", ale osiedle było ogrodzone - ulica Profesorska miała bramę od strony Hoene-Wrońskiego i furkę od strony Myśliwieckiej - obie ukradzione w latach 80'tych XX wieku. Obecna furka od strony Myśliwieckiej jest z 2011 roku i została zaprojektowana, jak cały remont ulicy Profesorskiej bez znajomości i próby zapoznania się z dokumentami archiwalnymi. Projektant z Makowa wygrał przetarg, bo zaproponował najniższą cenę - nigdy jednak nie widział ulicy w naturze. Serdecznie dziękujemy prof. dr. Markowi Kisilowskiemu za nadesłany tekst oraz pełną listę pierwszych lokatorów.

Mieszkali tu m.in. fotograf Anna Beata Bohdziewicz oraz Kordian Tarasiewicz, ostatni właściciel Plutona - największej przed wojną firmy importującej do Polski kawę.

Nr 3: jego lokatorem i projektantem był Alfons Emil Gravier (1871-1953) - architekt, wieloletni wykładowca Politechniki Warszawskiej (zasady perspektywy i kosztorysowania) a po wojnie Politechniki Łódzkiej (budownictwo). Jego dziełami były również m.in. powstałe w latach 1911-12 siedziba Centralnego Towarzystwa Rolniczego przy ul. Kopernika 30, gmach Szkoły Sztuk Pięknych przy Wybrzeżu Kościuszkowskim 37 (lata 1912-13), budynek Szkół Budowlanych (dziś Samochodowych) przy ul. Hożej 88 (rok 1927), ponadto nadzorował budowę gmachu Biblioteki Publicznej przy ul. Koszykowej 26. Na początku XXI w. dom przebudowała Elżbieta Chojna-Duch, wiceminister finansów w rządzie Józefa Oleksego.

Nr 4: piętrowy, z tarasem na szczycie dachu, zbudowany w stylu dworcowym. Charakterystyczny kolumnowy ganek nakryty jest balkonem, z tyłu domu znajduje się ogród. Właścicielem był inżynier Antoni Ponikowski (1878-1949) - geodeta, polityk, trzykrotny premier, wykładowca Politechniki Warszawskiej. Na ścianie budynku niewielka kamienna tabliczka z wizerunkiem Matki Boskiej. Kapliczka Matki Boskiej - płaskorzeźba ok. 1m na 1,2m pierwotnie wolnostojąca, od momentu wybudowania garażu-stróżówki wmurowana została we wschodnią ścianę, wówczas parterowego garażu. Obecnie jest bardzo zniszczona - inwestor nielegalnej rozbudowy garażu próbował ją usunąć - skuć, a pozostałości zakleić styropianem. Kapliczkę uratowała Anna Beata Bohdziewicz.

Nr 6: piętrowy, wniesiony w stylu dworcowym, ma balkon nad wejściem. Właścicielem był Witold Matuszewski (1879-1950) - architekt, projektant m.in. gmachu Szkoły Powszechnej nr 85 (ul. Narbutta 12/14 róg Sandomierskiej 9/9a), gmachu Szkoły Powszechnej przy ul. Żelaznej, kolonii domów miejskich przy ul. Podskarbińskiej oraz domu przy ul. Górskiego 5. Dom - jako jedyny w całej kolonii - jest obecnie niezamieszkały.

Data nadania nazwy:
